

Lausunto Kalliokatu 6

Rakennusvalvonta on pyytänyt lausuntoa koskien Kalliokatu 6 uudisrakennushankkeen kaupunkikuvaa.

19.3.2026

Taustaa

Alueen ensimmäinen asemakaava laadittiin Otto Iivari Meurmanin toimesta vuonna 1938 ja oli vastaus kasvavan kaupungin tarpeisiin osoittaa uusia tontteja kaupungin reunoilta. Meurmanin keskeiseksi kaupunkisuunnittelulliseksi teemaksi voidaan nostaa viihtyisän, terveellisen ja luonnonläheisen arkiympäristön suunnittelun. Samalla hän korosti yhtenäisyyttä erityisesti kattomuotojen ja julkisivujen kohdilla. Jokikadun rakentuminen pääsi vauhtiin vasta sodan jälkeen 1950-luvulla, mutta Meurmanin ihannoima kaupunkikuvallinen yhtenäisyys on yhä nähtävissä kaarevan kadun varren rakennusten massoitelussa ja ulkonäössä.

1970-luvulle tultaessa kaupunki katsoi tarpeelliseksi päivittää alueen asemakaavan ja kaupunginarkkitehti Pauli Lehti laati sitä koskevan asemakaavan vuonna 1974, joka on yhä voimassa. Lehti toteaa asemakaavan selostuksessa, että kaavamuutoksen tarkoituksena on yhtenäistää ja ajanmukaistaa vuoden 1938 kaavaa, koska monilla tonteilla on rakennettu väljemmin kuin (Meurmanin) asemakaava salli.

Asemakaava on yhä pääosin ajankohtainen, mutta 70-luvulla rakennussuojelu ja rakennetun ympäristön arvot poikkesivat merkittävästi siitä mitä nykyään esim. lait edellyttävät. Lainvoimaisen asemakaavan puutteet koskevat erityisesti rakennetun ympäristön arvoja. Siinä tapauksessa, että asemakaava on selkeästi vanhentunut, toimii yleiskaava ohjaavana kaavana.

Kantakaupungin osayleiskaava on saanut lain voiman 2019. Urpolan pientaloalue on osoitettu merkinällä sk4 ja se todettu maakunnallisesti arvokkaaksi. Alueella on arvokasta, rakennettua kulttuuriympäristöä ja aluetta tai kohteita koskevissa toimenpiteissä tulee ottaa huomioon rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiireet ja identiteetti.

Nykyhetki

Jokikadun varren rakennusten tunnusomaisia piirteitä ovat symmetrinen aumakatto, sen alapuolella oleva horisontaalinen, ulkoasultaan pelkistetty asuinkerros. Vanhimmat rakennukset heijastavat jälleenrakennuskauden niukkuutta; aukotus on yksinkertaista, julkisivujen materiaalit ovat puuta tai rapattua, katto usein peltiä. Mukaan mahtuu 1970-luvun tummaa tiilipintaa, mutta uusimmat lisäykset ovat kunnioittaneet vanhaa rakennuskantaa noudattamalla pääosin Meurmanin aikoinaan asettamia periaatteita.

Uudisrakennussuunnitelmat

Suunnitelmassa esitetään yhden kerroksen korkuista omakotitaloa, joka asettuu maltilliseen rinnemaastoon ja joka näkyy sisätiloissa tasoeroina. Rakennus on sisätiloiltaan yhteneväinen, mutta julkisivujen osalta massa jakautuu kahtia. Massoilla on omat kattomuodot; epäsymmetrinen harjakatto ja lapekatto. Harjakaton kattokulma näyttää seuraavan sisätilojen korkeuseroja ja sitä kautta maastonmuotoa. Kadun puolelta julkisivu jakautuu kahtia massoittelun mukaisesti. Lähinnä katua oleva julkisivu on muodoltaan lievästi suorakulmainen, kuten myös taempi julkisivu. Kattomuodot ovat selvästi jakautuneet epäsymmetriseen harjakattoon ja lapekattoon. Aukotus on moderni.

Rakennus on suunniteltu modernein ottein ottaen huomioon maaston muodot ja asuntopohjan korkeuserot sekä funktionaaliset tavoitteet. Rakennuksen massoittelu ja julkisivut noudattavat lähtökohdiltaan samaa muotokieltä sekä periaatteita.

Lausunto

Rakennuksen muoto, sen massoittelu ja arkkitehtuuri poikkeavat oleellisesti yleiskaavan asettamista reunaehdoista koskien maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä. Suunniteltu rakennus ei pyri sopeutumaan Jokikadun kaupunkikuvallisiin ominaispiirteisiin ja toteutuessaan heikentää alueen kulttuurihistoriallisia arvoja.


Kaupunginarkkitehti